

Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

National University
«Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

ЕКОНОМІКА І РЕГІОН

№ 4 (91) 2023

ECONOMICS AND REGION

Vol. 4 (91) 2023

www.eir.nupp.edu.ua

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

ЕКОНОМІКА І РЕГІОН

№ 4 (91)
2023

ECONOMICS AND REGION

Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

Грудень 2023 р.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

- ОНИЩЕНКО В.О.** – головний редактор, д.е.н., проф., ректор Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
- ЧИЖЕВСЬКА М.Б.** – заступник головного редактора, к.е.н., доц., завідувач кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
- СІВЦЬКА С.П.** – відповідальний секретар, к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
- ВАРНАЛІЙ З.С.** – д.е.н., проф., професор кафедри фінансів Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка (за згодою);
- ГРИШКО В.В.** – д.е.н., проф., завідувач кафедри менеджменту і логістики Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
- ДУБИЦЕВ В.П.** – д.е.н., проф., професор кафедри економічної теорії та економічної кібернетики Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
- КОЗАЧЕНКО Г.В.** – д.е.н., проф., професор кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ (за згодою);
- КОМЕЛІНА О.В.** – д.е.н., проф., професор кафедри менеджменту і логістики Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
- КОРГАНШВІЛІ Л.Д.** – д.е.н., проф., керівник центру забезпечення якості та наукової діяльності Міжнародної школи туризму Тбіліського державного університету імені І. Джавахішвілі (за згодою);
- ОНИЩЕНКО С.В.** – д.е.н., проф., директор Навчально-наукового інституту фінансів, економіки, управління та права Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
- ПАЛАЩАКОВА ДАНІЕЛЛА** – доктор філософії (PhD), молодший науковий співробітник кафедри економічної теорії Технічного університету у Кошице (Словаччина) (за згодою);
- ПТАЩЕНКО Л.О.** – д.е.н., проф., професор кафедри фінансів, банківського бізнесу та оподаткування Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
- РОЛЬНИК-САДОВСЬКА Є.** – доктор (Dr), асоц. професор, заступник декана з навчальної роботи факультету менеджменту Білостоцької Політехніки, м. Білосток (Польща) (за згодою);
- РЯЩЕНКО Вікторія** – д.е.н., асоц. професор, Університет ISMA (Латвія) (за згодою);
- ХУНЬЄТ Аніца** – д.ф., проф., проректор Університету Північ (Хорватія) (за згодою);
- ЧИЧКАЛО-КОНДРАЦЬКА І.Б.** – д.е.н., проф., завідувач кафедри міжнародних економічних відносин та туризму Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
- ШИДЛЮ Джоанна** – доктор філософії (PhD), доцент Білостоцької Політехніки, м. Білосток (Польща) (за згодою);
- ШПІЛЬКО Данута** – доктор філософії (PhD), асистент професора Білостоцької Політехніки, заступник начальника міжнародного відділу логістики та сервісної інженерії, м. Білосток (Польща) (за згодою).

Журнал «Економіка і регіон»
Внесений до переліку наукових
фахових видань України
(наказ МОН України 1279 від 16.11.2014,
зі змінами згідно наказу № 157 від 09.02.2021).

Вид видання – науковий журнал.
Концепція журналу базується на багаторічному
науковому, фаховому висвітленні актуальних
проблем економіки України і світу.

Основні рубрики: економіка та управління
національним господарством; розвиток продуктивних
сил і регіональна економіка; економічна теорія та
історія економічної думки; світове господарство і
міжнародні економічні відносини; економіка та
управління підприємствами (за видами економічної
діяльності); економіка природокористування й охорона
навколишнього середовища; демографія, економіка
праці, соціальна економіка та політика; гроші, фінанси
і кредит; бухгалтерський облік, аналіз та аудит;
статистика; математичні методи, моделі й
інформаційні технології в економіці; економічна
безпека держави та суб'єктів господарювання.

Видається з липня 2003 р.

Виходить чотири рази на рік.

Свідчення про державну реєстрацію

КВ 24613-14553 ПР, видане 29.10.2020 р.

Міністерство юстиції України

Засновник журналу:

Національний університет «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»

Назва, концепція, зміст і дизайн журналу «ЕІР»
є інтелектуальною власністю редакції журналу
«Економіка і регіон» та охороняється законом
про авторські й суміжні права. При
передрукуванні посилання на журнал
«ЕІР» обов'язкове.

Матеріали друкуються мовою оригіналу.

Відповідальність за точність поданих
даних несуть автори матеріалів,
редакція не завжди поділяє думку авторів.

ISSN 2218-1199 (Print)

ISSN 2414-0538 (Online)

E-mail: econom@nupp.poltava.ua

Сайт журналу: <http://journals.nupp.edu.ua/eir>

Рекомендовано до друку Вченою радою

Національного університету «Полтавська

політехніка імені Юрія Кондратюка

(прот. № 13 від 12.12.2023)

Верстка Л.А. Свистун

Коректор англ. О.О. Петях

Коректор укр. Я.І. Вишнякова.

Здано до набору 14.12.2023

Підписано до друку 18.12.2023

Формат 60x80 1/8. Обл.-видавн. арк. 26,14.

Тираж 300 прим. Замовлення № 0124/029.

Надруковано: Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглезі, 6/1

Телефони: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідчення суб'єкта видавничої справи

ДК № 7623 від 22.06.2022 р.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

- 8 Пухир С.Т., Юрків Н.Я. Макроекономічний стан національної економіки під час повномасштабної війни
- 17 Бакало Н.В., Кречотень І.М. Розвиток та особливості управління готельного господарства в умовах воєнного стану
- 24 Жукова Л.М., Губа Л.М., Биба В.В. Концептуальні уявлення про межі ефективності управління інноваційним розвитком економіки в умовах глобальної невизначеності
- 30 Михайлов С.В., Савіна Н.Б. Реалізація інноваційних інструментів соціально-економічного захисту операторів та споживачів

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

- 35 Благун І.І., Івасишин М.О., Коляда А.С. Основні елементи економіки знань
- 43 Єгоричева С.Б., Бережна А.Ю. Соціально-економічна політика децентралізації України в умовах воєнного стану
- 51 Парсяк В.Н., Дибач І.Л., Жукова О.Ю. Економічні ресурси вод світового океану – невичерпний резерв індустрії
- 59 Щука Г.П., Венгурська Н.С., Безрученков Ю.В. Автентична кухня як основа розвитку ринку гастрономічного туризму Закарпаття

СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

- 68 Венгер В.В., Романовська Н.І., Чижевська М.Б., Вергал К.Ю., Щербініна С.А. Прогнозування показників зовнішньої торгівлі промислової продукції між Україною та Японією
- 79 Вовк К.М. Європейські туристичні кластери: шляхи відновлення конкурентоздатності українського туризму

- 87 Ємельянова Л.О., Млинко С.В. Вплив технологій на структуру зайнятості на сучасному етапі
- 97 Конул А., Фідан Г. Вплив пандемії COVID-19 на систему освіти з точки зору вчителів в Азербайджані
- 108 Тоцька О.Л. Україна-ЄС: аналітична оцінка міжнародної торгівлі послугами

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

- 118 Герасименко Т.В. Трансформація глобальних ланцюгів вартості під впливом інноваційних технологій
- 126 Гришко В.В., Струць О.Р. Інноваційні зміни в управлінні персоналом
- 133 Ільницька-Гикавчук Г.Я. Перспективи впровадження інноваційних видів реклами в туризмі
- 140 Кобеля-Звір М.Я. Грантові можливості програми Європейської комісії «Єдиний ринок»
- 146 Кулакова С.Ю., Житник О.М., Нестеренко А.В., Романовська Н.І. Конкурентоспроможність як основний чинник розвитку підприємства в сучасних умовах
- 153 Метін Б.І. Методичний апарат використання інноваційного підходу на підприємствах сфери послуг
- 160 Михайлова Є.В., Савіна Н.Б. Високі технології як елемент антикризового управління в умовах інформаційних екстерналій
- 165 Птащенко Л.О. Інструментарій управління капіталом, як інвестиційним ресурсом у сфері бізнесу
- 172 Ремзіна Н.А. Особливості розробки туристичного продукту з берегового екскурсійного обслуговування пасажирів круїзних суден
- 178 Тарлопов І.О. Метод аналізу ієрархій у системі прийняття рішень корпоративної соціальної відповідальності
- 185 Чайкіна А.О., Добровольська А.А. Особливості управління портфелем інвестицій в контексті глобалізаційних змін

**ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА
ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА
І ПОЛІТИКА**

- 192** **Зачосова Н.В.** Проблеми збереження та розвитку людського капіталу в умовах цифровізації: національний і регіональний контексти
- 200** **Конул А., Узеїр М.** Теоретичні основи ефективного використання людських ресурсів у постіндустріальному суспільстві

ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

- 206** **Худолій Ю.С., Свистун Л.А.** Трансформація роздрібного банкінгу під впливом Fintech

**БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК,
АНАЛІЗ ТА АУДИТ**

- 215** **Дмитренко А.В.** Облікова політика як інструмент формування бухгалтерської інформаційної моделі суб'єкта господарювання

**МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ,
МОДЕЛІ Й ІНФОРМАЦІЙНІ
ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ**

- 223** **Гришко В.В., Зінченко І.Р.** Синергія ІІІ та бізнесу, як фактор ефективності управління в умовах розвитку технологій
- 230** **Назаров В.С.** Застосування технології блокчейн у підвищенні якості і стимулюванні системного зростання у сучасній економіці
- 236** **Приймак В.І., Рибак Ю.М., Голубник О.Р.** Сучасні підходи до зберігання даних на розподіленій інфраструктурі

**ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА
ДЕРЖАВИ ТА СУБ'ЄКТІВ
ГОСПОДАРЮВАННЯ**

- 243** **Бурик М.М., Попов О.В.** Забезпечення економічної безпеки територіальних громад в умовах бойових дій на території України
- 249** **Буряк А.А., Бачикало К.А.** Роль торгово-промислових палат у забезпеченні зовнішньоекономічної безпеки держави

ECONOMICS AND REGION № 4 (91) 2023

EKOONOMIKA I REGION

National University
«Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»

December 2023

EDITORIAL BOARD:

- ONYSCHENKO V.O.** – Editor-in-Chief, Doctor of Sciences (Economics), Professor, Rector of National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»;
- CHYZHEVSKA M.B.** – Deputy Chief Editor, PhD (Economics), Associate Professor, Head of Economics, Entrepreneurship and Marketing Department of National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»;
- SIVITSKA S.P.** – Executive Secretary, PhD (Economics), Associate Professor, Senior Lecturer at Finance, Banking and Taxation Department of National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»;
- VARNALII Z.S.** – Doctor of Sciences (Economics), Professor at Finance Department of Kyiv National Taras Shevchenko University (with the consent);
- HRYSHKO V.V.** – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Head at Management and Logistics Department of National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»;
- DUBISHCHEV V.P.** – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor at Economic Theory and Economic Cybernetics Department of National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»;
- KOZACHENKO H.V.** – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor at Department of Economic Security and Financial Investigations of National Academy of Internal Affairs (with the consent);
- KOMELINA O.V.** – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of Management and Logistics Department of National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»;
- KORGANASHVILI L.D.** – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Head of Quality Assurance and Research Activities Centre of the International Tourism School of Tbilisi State I. Javahishvili University (with the consent);
- ONYSCHENKO S.V.** – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Director of the Educational and Research Institute of Finance, Economy, Management and Law National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»;
- PALASHCHAKOVA DANIELLA** – PhD, Research Worker at Economic Theory Department of Technical University in Kosice (Slovakia) (with the consent);
- PTASHCHENKO L.O.** – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Professor of Finance, Banking and Taxation Department of National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»;
- ROLLNIK-SADOVSKA E.** – Dr, Associate Professor, Vice-Dean for Educational Work of Management Faculty of Bialystok Polytechnic University (Poland) (with the consent);
- RIASHCHENKO VIKTORIA** – Doctor of Sciences (Economics), Associate Professor of ISMA University (Latvia) (with the consent);
- HUNJET ANICA** – PhD, Associate Professor, Vice-Rector for Scientific and Art Work and International Cooperation, University «North» (Croatia) (with consent).
- CHYCHKALO-KONDRATSKA I.B.** – Doctor of Sciences (Economics), Professor, Head of International Economic Relations and Tourism Department of National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»;
- JOANNA SZYDŁO** – Ph.D., Assistant Professor at the Bialystok University of Technology. Coordinator for the Erasmus+ Program, Deputy Editor-in-Chief of the Academy of Management (Poland) (with consent);
- DANUTA SZPILKO** – Ph.D., Assistant Professor at the Bialystok University of Technology. Deputy Head of the International Department of Logistics and Service Engineering (Poland) (with consent).

Journal «Economics and Region» is included into
The register of specialized scientific publications
of Ukraine (MES of Ukraine Departmental
Order No. 1279 of 16.11.2014,
No. 157 of 09.02.2021).

Publication – scientific journal.

Conceptual paradigm of the journal is based on the long-term scientific and professional treatment of topical problems of the world and Ukrainian economics.

Main milestones: economics and national economy management; productive forces development and regional economy; economics theory and economic thought history; world economy and international economic relations; economics and business administration; economics of nature management and environmental protection; demography, labor economics; social economics and politics; money, finance and credit; accounting, analysis and audit; mathematic methods, models and information technologies in economics; economic security of the state and economic entities.

Issued since July, 2003.

Four issues published yearly.

State Registration Certificate

KB 24613-14553 ITP, issued 29.10.2020

by the Ministry of Justice of Ukraine.

The journal's founder: National University
«Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic».

The name, conceptual paradigm, content and design of the journal «Economics and Region» is the intellectual property of the journal's Editorial Board and is copyright.

Pass-through copyright.

Printed in the source language. Liability for the data precision rests with the authors.

The Editorial Board does not always share the author's opinion.

ISSN 2218-1199 (Print)

ISSN 2414-0538 (Online)

E-mail: econom@nupp.poltava.ua

Official site: <http://journals.nupp.edu.ua/eir>

Recommended for publication by the Academic Board of National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic»
(No 13 of 12.12.2023)

Computer-assisted makeup by L.A. Svystun

Proof-reader: O.O. Petiakh

Proof-reader: Ya.I. Vyshniakova.

Sent to the printer's on 14.12.2023.

Signed to print on 18.12.2023.

Page size: 60x80 1/8. Published sheets 26,14.

Circulation: 300 copies. Print Order No. 0124/029.

Printed by the Publishing House Helvetica

Inhlezi st. 6/1, Odesa, Ukraine, 65101

Telephones: +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Certificate of the subject of publishing

DK № 7623 from 22.06.2022

© National University «Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnic», «Economics and Region», 2023

Economics and Region № 4 (91) – 2023 – Yuri Kondratyuk National University

ECONOMY AND OPERATION OF NATIONAL ECONOMY

- 8 **Svitlana Pukhyr, Nadia Yurkiv.** Macroeconomic state of the national economy during a full-scale war
- 17 **Nadiia Bakalo, Iryna Krekoten.** Development and characteristics of hotel management under the conditions of the martial state
- 24 **Larisa Zhukova, Lyudmila Guba, Volodymyr Byba.** Conceptual ideas about the limits of the effectiveness of managing the innovative development of the economy in conditions of global uncertainty
- 30 **Stanislav Mykhailov, Nataliia Savina.** Implementation of innovative tools for socio-economic protection of operators and consumers

DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE POTENTIAL AND REGIONAL ECONOMY

- 35 **Ivan Blahun, Mykhailo Ivasyshyn, Andriy Koliada.** The main elements of the economy of knowledge
- 43 **Svitlana Yehorycheva, Alla Berezna.** Socio-economic policy of decentralization of Ukraine under martial law
- 51 **Volodymyr Parsyak, Inna Dybach, Olena Zhukova.** Prospects of attracting the economic resources of the waters of the World Ocean to the economic activity of Ukrainian business
- 59 **Halyna Shchuka, Natalia Venherska, Yuriy Bezruchenkov.** Authentic cuisine as the basis of the gastronomic tourism market development of Transcarpathia

WORLD ECONOMY AND INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

- 68 **Vitalii Venger, Nataliya Romanovska, Maryna Chyzhevskaya, Ksenia Verhal, Svitlana Shcherbinina.** Forecasting of foreign trade indicators for industrial products between Ukraine and Japan
- 79 **Kateryna Vovk.** European tourism clusters: directions for restoring the competitiveness of Ukrainian tourism

- 87 **Lidiya Yemelyanova, Semen Mlynko.** The impact of technology on the structure of employment at the present stage
- 97 **Konul Aghayeva, Fidan Hamzatova.** Impacts of the COVID-19 pandemic on the education system from the points of teachers in Azerbaijan
- 108 **Olesia Totska.** Ukraine-EU: analytical assessment of international trade in services

ECONOMY AND ENTERPRISE MANAGEMENT

- 118 **Tetiana Herasymenko.** Transformation of global value chains under the influence of innovative technologies
- 126 **Volodymyr Hryshko, Olena Struts.** Innovative changes in personnel management
- 133 **Halyna Ilnytska-Hykavchuk.** Prospects for the introduction of innovative types of advertising in tourism
- 140 **Mariana Kobelia-Zvir.** Grant opportunities of the European commission Single Market Program
- 146 **Svitlana Kulakova, Oksana Zhytnyk, Anna Nesterenko, Nataliya Romanovska.** Competitiveness as the main factor of enterprise development in modern conditions
- 153 **Metin Bayram İbrahimli.** Methodical apparatus for using the innovative approach at enterprises in the service field
- 160 **Yelyzaveta Mykhailova, Nataliia Savina.** High technologies as an element of crisis management in the context of informational externals
- 165 **Liana Ptashchenko.** Tools for managing capital as an investment resource in business
- 172 **Natalia Remzina.** Features of tour product development for shore-excursion services for cruise ship passengers
- 178 **Ihor Tarlopov.** Method of hierarchies analysis in the corporate social responsibility decision-making system
- 185 **Alina Chaikina, Anastasiia Dobrovolska.** Peculiarities of investment portfolio management in the context of globalisation changes

---

CONTENTS

DEMOGRAPHY, LABOR ECONOMY, SOCIAL ECONOMY AND POLITICS

- 192 **Nataliia Zachosova.** Problems of human capital preservation and development under digitalization conditions: national and regional contexts
- 200 **Konul Aghayeva, Uzeyir Mehrali.** The theoretical basis of effective use of human resources in post-industrial society

MONEY, FINANCES AND CREDIT

- 206 **Yuliia Khudolii, Lyudmyla Svystun.** Transformation of retail banking under the influence of Fintech

ACCOUNTING, ANALYSIS AND AUDIT

- 215 **Alla Dmytrenko.** Accounting policy as a tool for forming an accounting information model of a business entity

MATHEMATICAL METHODS, MODELS AND INFORMATION TECHNOLOGIES IN ECONOMY

- 223 **Volodymyr Hryshko, Ihor Zinchenko.** Synergy of AI and business as a factor of management efficiency in the context of technology development

- 230 **Vusal Sahin Nazarov.** Application of blockchain technology in improving quality and stimulating systemic growth in modern economy
- 236 **Vasyl Pryimak, Yurii Rybak, Olha Holubnyk.** Modern approaches to data storage on a distributed infrastructure

ECONOMIC SECURITY OF THE STATE AND ECONOMIC ENTITIES

- 243 **Myroslav Buryk, Oleksandr Popov.** Ensuring economic security of territorial communities in conditions of armed conflicts on the territory of Ukraine
- 249 **Alona Buriak, Kateryna Bachykalo.** The role of chambers of commerce and industry in ensuring the external economic security of the state

ЕКОНОМІЧНІ РЕСУРСИ ВОД СВІТОВОГО ОКЕАНУ – НЕВИЧЕРПНИЙ РЕЗЕРВ ІНДУСТРІЇ

Парсяк Володимир Никифорович*, доктор економічних наук, професор
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Дибач Інна Леонідівна**, доктор економічних наук, доцент

**Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця**

Жукова Олена Юрївна***, кандидат економічних наук, доцент
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

*ORCID 0000-0002-4756-8977

**ORCID 0000-0003-4237-8709

***ORCID 0000-0001-8966-8354

© Парсяк В.Н., 2023

© Дибач І.Л., 2023

© Жукова О.Ю., 2023

Стаття отримана редакцією 05.12.2023 р.

The article was received by editorial board on 05.12.2023

Вступ. Економічна діяльність на планеті набирає оберти. Цей процес обумовлений збільшенням чисельності населення та необхідністю задовольняти його потреби. А вони зростають, урізноманітнюються, набуваючи нових форм та змісту. Це тягне за собою, з одного боку, інтенсивну екстракцію природних ресурсів з середовища, в якому вони перебувають, з подальшим їх застосуванням за відповідним призначенням. З іншого – недбале поводження з запасами, які створила природа, нехтування елементарними правилами їх використання, призводить до виснаження доступних джерел. Мешканці багатьох міст України, опинившись в зонах бойових дій або на територіях, прилеглих до них, переконалися в цьому на власному досвіді. Як й чисельні підприємства, що вимушено згортали діяльність, чи переносили її в інші регіони та навіть за кордон.

Усе, про що було сказано дотепер, має пряме відношення до водних ресурсів. З першого погляду здається, що їх-то вже точно не забракне – понад двох третин поверхні планети вкрито водою: океанами, морями, озерами, річками. Однак багато, не означає достатньо для забезпечення середовища існування сонмищу видів рослин й риб, надання екосистемних послуг.

За даними, які містить перша щорічна доповідь Всесвітньої метеорологічної організації, 3,6 млрд людей стикається з недостатнім доступом до води принаймні щомісяця на рік [1]. За прогнозами, до 2050 р. їхня чисельність зросте до п'яти мільярдів і це складатиме 52% від тодішнього населення Землі. Тож постає дві проблеми: перша – пошук нових джерел животворної вологи, друга – налагоджування раціонального адміністрування використанням тих, які вже є у нашому розпорядженні.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Тема водних ресурсів, управління їх використанням перебуває в центрі уваги чисельних дослідників й наукових колективів. Перш за все зосередимося на інформації, яку генерують міжнародні аналітичні центри [2; 3]. Опрацювання таких документів підтвердило справедливість сформульованої нами робочої гіпотези. Об'єднані Нації переконані: вода – фундамент всіх аспектів життя, пов'язана з ключовими підвалинами сталого розвитку, оскільки має зв'язок з кліматом, енергогенерацією, продовольчою безпекою, подоланням бідності, санітарією, збереженням здоров'я. Тож, уряди зобов'язані:

– запровадити інтегроване адміністрування у сфері водних ресурсів для досягнення соціальних, економічних та екологічних цілі;

– стимулювати розробку та реалізацію відповідних програм й проєктів;
 – спонукати до дій, націлених на пошук методів розв’язання задач, пов’язаних з водними ресурсами, узгоджених на трансдержавному рівні.

Знаходимо непоодинокі ілюстрації на користь того, що адміністрування водними ресурсами має базуватися на застосуванні новітніх технологій. Як-от, спостереження з космосу за станом вологості ґрунтів та наданням онлайн доступу до їх результатів сільгосптоваровиробникам [4-6].

Внесок в дослідження проблеми зробили українські фахівці. Зубко А. [7] виявила наслідки впливу війни на проведення реформи в секторі гідротехнічної меліорації. Холодницька А. [8] висвітлила перспективи впровадження закордонного досвіду водокористування й управління водними ресурсами у вітчизняну практику. До оптимізації правового забезпечення захисту водних ресурсів закликає Буцьких Д.О. [9].

Разом з тим, зауважимо, що більшість розвідок обходять стороною економічні ресурси морської води, як чинне та потенційне джерело задоволення виробничих потреб. Щодо обсягів, то рівних йому в природі не існує: близько 97% усієї води, яку має у своєму розпорядженні людство – солоня. А от прісної усе меншає та меншає.

Мета даної статті полягає у викладенні авторського бачення щодо різновидів та сфер застосування бізнесом економічних ресурсів вод Світового океану, окресленні заходів, до яких треба вдатися для налагоджування адміністрування процесами використання цього резерву вітчизняної індустрії.

Основні матеріали та результати. Перш за все, оглянемо простори розташування водних запасів (рис. 1). Різниця між використанням поверхневих солоних вод, що перебувають у просторах, наведених на схемі, полягає у юрисдикції прибережної країни щодо них. Межі першого та другого визначаються її морським кордоном і саме тому вони – у загальнодержавній власності. І це – чималий актив. Понад 27 тис. км² налічує площа внутрішніх морських вод України. В її розпорядженні найбільша серед держав Азово-Чорноморського басейну довжина морського узбережжя (2759,2 км) та понад 72 тис. км² виключної економічної зони [13; 14].

Третій та четвертий простори (п’ятий – поза нашою увагою) простягаються за межі державного кордону, але згідно з Конвенцією ООН з морського права, прибережна країна має суверенні права на економічну діяльність, яка регламентується документом. Суверенітет в цьому контексті означає спроможність без погодження будь з ким надавати підприємствам (резидентам та нерезидентам) право здійснювати господарську діяльність, що регламентується виключно законами прибережної держави.

Пояснимо, що саме приваблює нас в морській воді, окрім того, що з неї складаються середовище та умови ведення цілої низки видів господарської діяльності. Розпочнемо з того, що у Світовому океані розчинено близько 60 хімічних елементів. Ті з них, що мають найвищу концентрацію, а том при те-

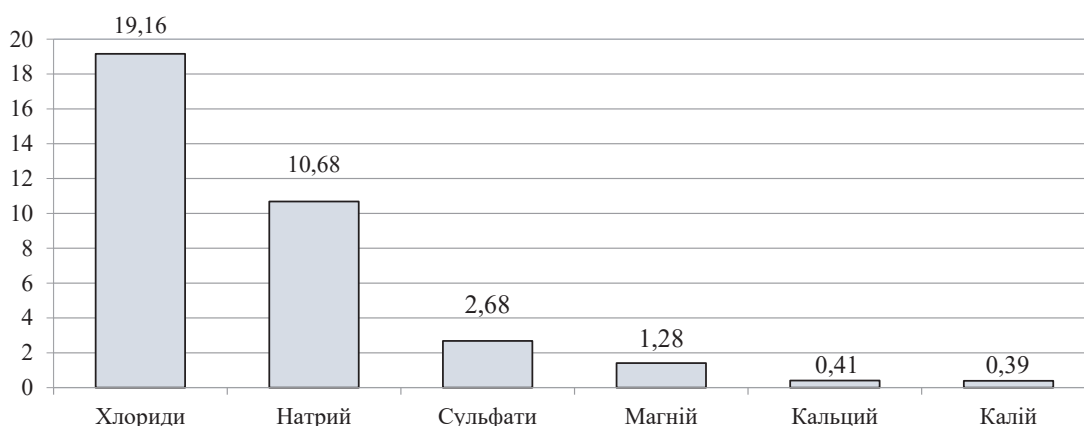
Рис. 1. Систематизація вмістлих економічних ресурсів в морській воді

Джерело: узагальнено за [10–12]

перішньому рівні технологій є цікавими щодо промислового видобутку, наведені на рис. 2. З неї, між іншим, видобувають:

а) поварену сіль, яка потрібна для виготовлення соляної кислоти, скла, мила, паперу, у металургії й таке інше. Ще у 1862 р. професор університету Північної Кароліни (США) Леконт опублікував роботу, яка містила опис п'яти методів отримання цього корисного продукту саме з морської води [16]. Її кубічний кілометр міститься понад 25 млн тонн солі;

б) магній, який використовується у літако-, ракето- та суднобудуванні, чорній й кольоровій металургії, продукуванні цементу з низьким вмістом вуглецю, акумуляторів нового покоління, фармацевтиці, легкій промисловості Морська вода здатна задовольнити попит на магній у всьому світі впродовж століть за умови, природно, застосування економічних та екологічно безпечних методів його видобутку [17]. У США більш ніж 60% магнію видобувають з океанічних вод.

Рис. 2. Концентрація деяких економічних ресурсів у водах Світового океану, г/кг

Джерело: побудовано за [15]

в) уран. Його запаси у морській воді складають приблизно чотири мільярди тонн, але в мізерній концентрації – 3,3 частки на мільярд [18]. В Китаї, США, Швеції, Японії запатентовані різні способи видобутку цього енергонасиченого палива. Кілограм урану, добутого з океану, коштує за найкращим варіантом 200 дол. за кілограм. Ринкова вартість – після падіння попиту внаслідок катастрофи на електростанції Фокусима-1 – 65 доларів. Разом з тим, дослідження не зупиняються, а потреба в енергії на тлі обмеження постачання вуглеводнів на світові ринки, з одного боку, та, з іншого, зацікавленість в доступі до джерел урану від країн, які не мають його власних покладів, спроможні змінити ринкову кон'юнктуру;

г) прісну воду. Її споживання, яке зростає, створило проблему дефіциту. До 2050 р. потреба на планеті, у порівнянні з поточним рівнем, підскоче ще на 55%. І ми знову спрямовуємо погляди на Світовий океан. За відомостями з ООН, у світі встановлено понад 16 тис. опріснювальних установок з добовою потужністю 95 млн м³. Більшість припадає на країни Середнього Сходу, Північної Америки, Азії та Європейського Союзу (рис. 3).

Щодо ЄС, то його об'єкти опріснення здатні постачати щороку до 2,89 млрд м³ вод. До 71% від цього обсягу надходять домогосподарствам, 8% – для зрошення, 4% – електростанціям, 17% – для задоволення потреб промислових підприємств. Більшість установок розташовано в країнах Середземномор'я де вони найбільше знадобляться в майбутньому [21].

Звичайно, нам хотілося б навести приклади й з української практики, але, на жаль, їх бракує. Знаходимо декілька пояснень цьому:

по-перше, наша країна має великі та різноманітні поклади природних ресурсів на суходолі, які поки що задовольняють потреби індустрії;

по-друге, лише повномасштабна війна з північним сусідом виявила, що доступ до них може виявитися обмеженим або навіть неможливим;

по-третє, за усі часи незалежності жоден уряд, на відміну від провідних морських держав, не спромоглися дізнатися бодай щось про економіку моря.

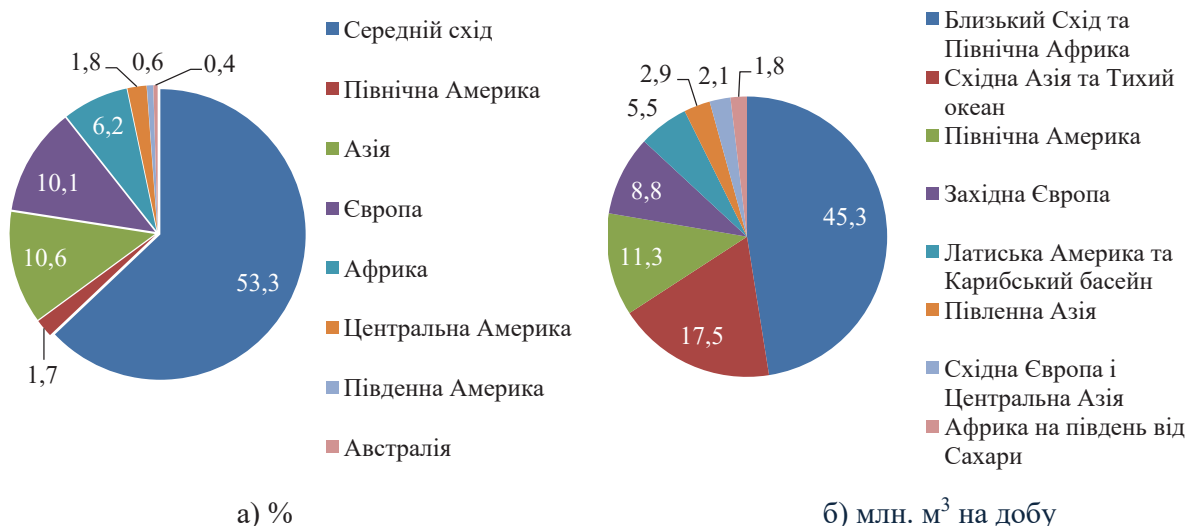

Рис. 3. Розподіл опріснювальних потужностей у світі у 2022 р. за регіонами

Джерело: подудова за [19; 20]

Тепер сконцентруємо увагу на способах отримання енергії через технологічні маніпуляції з солоною водою (рис. 4). Розпочнемо з використання амплітуди температур у поверхневих та глибинних шарах морської води. Та, що перебуває під впливом сонячного випромінювання, перетворює на пару робочу рідину з низькою точкою кипіння. Вона обертає турбіну, яка активує електрогенератор. Холодна вода з глибини конденсує пар й процес повторюється. Для акваторій, де верхній шар не занадто теплий, воду, зігріту сонцем, кип'ятять. Пара взаємодіє з турбіною, вона – з генератором. Пілотні установки вдосконалюють у Великій Британії, США, Франції, Японії.

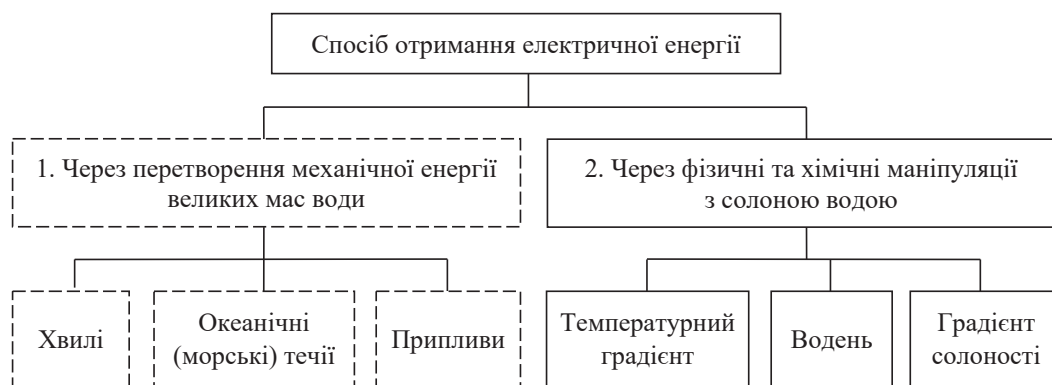

Рис. 4. Використання морської води для отримання електричної енергії

Джерело: розробка авторів з використанням [11]

Перетворення енергії завдяки мембранам для роботи з солоною та прісною водою. Річ у тім, що вміст солі, робить молекули морської води більшими у порівнянні з молекулами води прісної. Тож, якщо резервуари з ними розділити мембраною, яка пропускати лише молекули прісної води, молекули води морської втягують їх, створюючи у своєму резервуарі тиск. Його спрямовують на активізацію турбіни, що обертає електрогенератор. На цьому принципі в Норвегії з 2019 р. працює перша у світі осмотична електростанція.

Водень теж серед заміників рідкого палива та природного газу. У багатьох країнах світу працюють над розробкою установок з виробництва водню з морської води. Серед них ті, що побудовані на застосуванні термоядерний синтез для генерування дейтерію. Його об'єм в одному літр води, містить стільки ж енергії, скільки 120 л бензину.

Україна з доступом до Чорного та Азовського морів могла б скористатися очевидними перевагами поновлювальної енергетики, а саме:

- посилити незалежність, зменшуючи імпорт викопних енергоносіїв;
- запропонувати мешканцям приморських регіонів роботу на інноваційних підприємствах, які не шкодять довкіллю;
- надати додатковий поштовх піднесенню вітчизняних корабелень через будівництво, ремонт й модернізацію суден офшорного флоту.

Щоб усе це стало реальність, потрібно створення деяких передумов.

1. Економічних, які математично описані в такий спосіб:

$$P_P^{EK} \rightarrow \max, \sum_{i=1}^n B_i^C \geq \sum_{i=1}^n B_i^{MB},$$

де P_P^{EK} – потреби бізнесу в економічному ресурсі набувають максимуму. А задовольнити їх видобутком з суходільних джерел (вичерпані, занадто дорогі) або завдяки експорту не можливо;

$\sum_{i=1}^n B_i^C$ – сумарні витрати на видобуток економічного ресурсу з джерел, розташованих на суходолі, грн;

$\sum_{i=1}^n B_i^{MB}$ – сумарні витрати на видобуток економічного ресурсу з морської води, грн;

i – статті, які враховують при обчисленні витрат.

2. Екологічних, оскільки без огляду на них будь-яка господарська діяльність не повинна здійснюватися в принципі:

$$\min \leftarrow HB_{\text{вид.р}}^{MB},$$

$HB_{\text{вид.р}}^{MB}$ – оцінені негативні впливи на довкілля в наслідок видобутку економічного ресурсу з морської води зведені до можливого мінімуму.

3. Адміністративних. В цьому контексті потребує зміни ставлення до оцінки внеску Блакитної економіки в розумне, стале та інклюзивне зростання нашої країни в повоєнний період. Досягти цієї мети, спираючись виключно на галузевий підхід, який домінує в державному управлінні економікою країни не можливо. Підтвердження – у табл. 1. В цьому контексті набуває актуальності дискусія щодо створення інституційних та урядових рамок, які уможливають запровадження нової моделі морегосподарування. Зокрема, на порядку денному – розбудова державної морської адміністрації, визначення її місії, завдань, структури, зон відповідальності. До цієї пропозиції підштовхує й накопичений досвід таких морських країн як: Болгарія, Китай, Латвія, Румунія, США, Швеція.

Таблиця 1

Розподіл між органами державної виконавчої влади деяких аспектів морської господарської діяльності

Найменування	Сфери впливу
Міністерство інфраструктури	Торгове мореплавання, включно з лоцманською службою та портовою ретельністю
Міністерство аграрної політики та продовольства	Рибпромисловий комплекс
Міністерство економіки	Суднобудування та судноремонт
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів	Наукові дослідження у морській сфері, охорона морів
Міністерство енергетики	Освоєння морського шельфу
Міністерство розвитку громад та територій	Економічний розвиток приморських регіонів
Міністерство освіти і науки	Підготовка фахівців з відповідними компетенціями

Джерело: узагальнені відомості з офіційних сайтів установ

Не менш важливим є формування розумної та ефективної структури управління морською господарською діяльністю з розподілом повноважень між органами влади відповідних рівнів. Пропонуємо розмірковувати про це з огляду на наслідки перебудови місцевого самоврядування та реформи територіальної організації влади. Головною метою є узгодження різних галузевих та регіональних політик, додавши їм економічної цінності завдяки синергії та отриманню ефекту масштабу.

Висновки. Події останнього часу пригорнули увагу мешканців прифронтових населених пунктів та науковців до проблеми їх забезпечення питною водою, а бізнеси – економічними ресурсами. Її брак

позначився на ефективності господарської діяльності, яка призупинилася або згорнулася. Війна добіжить кінця, але проблема від того не випариться – відомі країни та цілі регіони, де кулі не свистять, а ресурси – в дефіциті.

Джерела, з яких українцям постачали воду, вразливі, до них бракує доступу. Отже, добре відома проблема ще з довоєнних часів загострилася, вимагаючи пошуку альтернатив. Одна з них – морська вода. Огляд практики морської господарської діяльності в державах, землі яких межують зі Світовим океаном, засвідчив: морська вода використовується як вмістилище корисних економічних ресурсів, разом з ресурсами енергетичними.

Настав час розгорнути продуктивну дискусію з приводу залучення економічних ресурсів Світового океану, в господарський обіг. Тим більше, що Україна має доступ до Чорного й Азовського морів та не збирається ним поступатися. Наразі виглядає очевидним, що рух окресленим напрямком має пролягати через формування нового підходу до сталого розвитку сукупності секторів, галузей та прибережних територій. Він передбачає, зокрема, інвестування в інноваційні способи застосування наукових знань. Серед яких чинне місце посідають опріснення солоної води до рівня, який уможлиблює її споживання в технологічних процесах, а також видобуток з неї корисних ресурсів для власного виробництва або постачання на експорт.

Переконані: якщо опубліковані ідеї стануть поштовхом для зародження зацікавленості, а з часом призведуть до роздумів та рекомендацій, що захоплять владу й бізнес, ініціюють приплив капіталів, створення робочих місць, покращать управління морською економічною діяльністю. Це сприятиме переходу до стійких ланцюгів створення вартості, які живляться морями та пов'язаною з ними прибережною діяльністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. World Meteorological Organization (WMO). State of Global Water Resources 2021. WMO-No. 1308. Geneva, 2022. URL: <https://library.wmo.int/records/item/58262-state-of-global-water-resources-2021#.Y4XDdeuzMJ0J>
2. International Research Center of Big Data for Sustainable Development Goals. Global Water Resources Data Products (2023 edition). 2023. URL: <https://data.casearth.cn/tadmin/profile/upload/2023/03/22/3bc082f1-3e5b-4edf-abc0-7124bcc8d967.pdf>
3. UNESCO Digital Library. The United Nations World Water Development Report 2023: partnerships and cooperation for water; facts, figures and action examples. 2023. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384659>
4. Chaubell M.J., Himmelbauer I, et al. «Improved SMAP Dual-Channel Algorithm for the Retrieval of Soil Moisture». *IEEE Transactions on Geoscience and Remote Sensing*. 2021. Vol. 58. № 6. P. 3894–3905. DOI: <https://doi.org/10.1109/TGRS.2019.2959239>
5. Dorigo W., Himmelbauer I., Aberer D, et al. The International Soil Moisture Network: serving Earth system science for over a decade. *Hydrology and Earth System Sciences*. 2021. Vol. 25. Is. 11. DOI: <https://doi.org/10.5194/hess-25-5749-2021>
6. Colliander A., Reichle R., Crow W., et al. Validation of soil moisture data products from the NASA SMAP mission. *IEEE Journal of selected topics in applied earth observations and remote sensing*. 2021. Vol. 15. P. 364–392. DOI: <https://doi.org/10.1109/JSTARS.2021.3124743>
7. Зубко А. Роль формування інтегрованих систем управління водними ресурсами у післявоєнній відбудові України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-64>
8. Холодницька А. Українсько-швейцарська модель співпраці у сфері збереження водних ресурсів та ефективного управління ними в умовах зміни клімату та підвищеного антропогенного навантаження. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2023. № 2(30). С. 74–84. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-2\(30\)-74-84](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-2(30)-74-84)
9. Буцьких Д.О. Стан нормативно-правового забезпечення охорони вод і відтворення водних ресурсів та способи його оптимізації. *Право і суспільство*. 2022. № 1. С. 134–140. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.1.19>
10. United Nations Convention on the Law of the Sea. 1995. Certified true copy XXI-6. 2002. URL: https://treaties.un.org/doc/publication/CTC/Ch_XXI_6_english_p.pdf
11. Парсяк В.Н. Економіка моря. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2018, 395 с.
12. Водний кодекс України. Редакція від 01.10.2023. Ст. 3. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Кисловський В.П., Трюхан М.О. Внутрішні морські води України. *Вісник геодезії та картографії*. 2012. № 4 (79). С. 18–25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgtk_2012_4_9
14. Морська доктрина України на період до 2035 року (у редакції від 18.12.2018). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-%D0%BF#Text>
15. Seawater. *Britanika Online. Encyclopedia*. 2017. URL: <https://supremecourt.flcourts.gov/content/download/242684/file/16-576.%20Seawater.pdf>
16. Leconte J. How to make salt from sea-water. Governor and council of South Carolina. Columbia, S. C. : Charles P. Pelham, state printer. 1862. 10 p. URL: <https://docsouth.unc.edu/imls/lecontej/leconte.html>

17. Zhang D., Li Y., Cao J. Efficient magnesium recovery from seawater desalination brine via CO₂ mineralization to synthesize hydromagnesite for uranium extraction. *The International Journal on the Science and Technology of Desalting and Water Purification*. 2023. Vol. 559. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.desal.2023.116629>
18. Dungan K., Butler G. et al. Uranium from seawater – Infinite resource or improbable aspiration? *Progress in Nuclear Energy*. 2017. Vol. 99. P. 81–85. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pnucene.2017.04.016>
19. Distribution of desalination capacities in the world in 2022 by region. 2023. URL: <https://www.statista.com/statistics/1379757/global-water-desalination-capacity-share-by-region/>
20. Desalination capacity of operational plants worldwide as of 2018, by region. 2023. URL: <https://www.statista.com/statistics/960259/capacity-operational-desalination-plants-by-region/>
21. Desalination. URL: <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/metadata/adaptation-options/desalination>

REFERENCES:

1. World Meteorological Organization (WMO) (2022) State of Global Water Resources 2021. WMO-No. 1308. Geneva. Available at: <https://library.wmo.int/records/item/58262-state-of-global-water-resources-2021#.Y4XDDeuzMJ0J>
2. International Research Center of Big Data for Sustainable Development Goals (2023) Global Water Resources Data Products. Available at: <https://data.casearth.cn/tadmin/profile/upload/2023/03/22/3bc082f1-3e5b-4edf-abc0-7124bc-c8d967.pdf>
3. UNESCO Digital Library (2023) The United Nations World Water Development Report 2023: partnerships and co-operation for water; facts, figures and action examples. Available at: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384659>
4. Chaubell M. J., Himmelbauer I. et al. (2021) Improved SMAP Dual-Channel Algorithm for the Retrieval of Soil Moisture. *IEEE Transactions on Geoscience and Remote Sensing*, vol. 58, no. 6, pp. 3894–3905. DOI: <https://doi.org/10.1109/TGRS.2019.2959239>
5. Dorigo W., Himmelbauer I., Aberer D., Schremmer L. et al. (2021) The International Soil Moisture Network: serving Earth system science for over a decade. *Hydrology and Earth System Sciences*, vol. 25, is. 11. DOI: <https://doi.org/10.5194/hess-25-5749-2021>
6. Colliander A., Reichle R. et al. (2021) Validation of soil moisture data products from the NASA SMAP mission. *IEEE Journal of selected topics in applied earth observations and remote sensing*, vol. 15, pp. 364–392. DOI: <https://doi.org/10.1109/JSTARS.2021.3124743>
7. Zubko A. (2023) Rol formuvannya integrovanykh system upravlinnia vodnymi resursamy u pislivoiennii vidbudovi Ukrainy. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-49-64>
8. Kholodnytska A. (2023) Ukrainsko-shveitsarska model spivpratsi u sferi zberezhenia vodnykh resursiv ta efektyvnoho upravlinnia nymy v umovakh zminy klimatu ta pidvyshchenoho antropohennoho navantazhenia. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 2(30), pp. 74–84. DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-2\(30\)-74-84](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2022-2(30)-74-84)
9. Butskykh D. O. (2022) Stan normatyvno-pravovoho zabezpechennia okhorony vod i vidtvorennia vodnykh resursiv ta sposoby yoho optymizatsii. *Pravo i suspilstvo*, no. 1, pp. 134–140. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.1.19>
10. United Nations Convention on the Law of the Sea (1995) Certified true copy XXI-6. 2002. Available at: https://treaties.un.org/doc/publication/CTC/Ch_XXI_6_english_p.pdf
11. Parsiak V. N. (2018) *Ekonomika moria*. Kherson: Vydavnychiy dim «Helvetyka», 395 p.
12. Vodnyi kodeks Ukrainy, Redaktsiia vid 01.10.2023, st. 3 (2023). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Kyslovskiy V. P., Triukhan M. O. (2012) Vnutrishni morskii vody Ukrainy. *Visnyk heodezii ta kartohrafiu*, no. 4 (79), pp. 18–25. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgtk_2012_4_9
14. Morska doktryna Ukrainy na period do 2035 roku (u redaktsii vid 18.12.2018) (2018). Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-%D0%BF#Text>
15. Seawater. *Britanika Online* (2017) Encyclopedia. Available at: <https://supremecourt.flcourts.gov/content/download/242684/file/16-576.%20Seawater.pdf>
16. Leconte J. (1862) How to make salt from sea-water. Governor and council of South Carolina. Columbia, S. C.: Charles P. Pelham, state printer. 10 p. Available at: <https://docsouth.unc.edu/imls/lecontej/leconte.html>
17. Zhang D., Li Y., Cao J. (2023) Efficient magnesium recovery from seawater desalination brine via CO₂ mineralization to synthesize hydromagnesite for uranium extraction. *The International Journal on the Science and Technology of Desalting and Water Purification*, vol. 559. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.desal.2023.116629>
18. Dungan K., Butler G. et al. (2017) Uranium from seawater – Infinite resource or improbable aspiration? *Progress in Nuclear Energy*, vol. 99, pp. 81–85. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.pnucene.2017.04.016>
19. Distribution of desalination capacities in the world in 2022 by region (2023). Available at: <https://www.statista.com/statistics/1379757/global-water-desalination-capacity-share-by-region/>
20. Desalination capacity of operational plants worldwide as of 2018, by region (2023). Available at: <https://www.statista.com/statistics/960259/capacity-operational-desalination-plants-by-region/>
21. Desalination (2023). Available at: <https://climate-adapt.eea.europa.eu/en/metadata/adaptation-options/desalination>

УДУ 330.15

JEL Q01, Q25, Q28, Q56, P28

Парсяк Володимир Никифорович, доктор економічних наук, професор, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова. **Дибач Інна Леонідівна**, доктор економічних наук, доцент, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. **Жукова Олена Юрївна**, кандидат економічних наук, доцент, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова.
Економічні ресурси вод світового океану – невичерпний резерв індустрії.

Стаття містить твердження, що води Світового океану є не лише прилиском для чисельних різновидів корисної флори й фауни, середовищем, в якому здійснюють вантажні та пасажирські перевезення. Наголошено, що у водах Світового океану перебувають економічні ресурси з різним рівнем концентрації. Залежно від неї в багатьох прибережних країнах налагоджено видобуток певних матеріалів. На підкріплення цього твердження наведено приклади досліджень, результати яких відкрили можливості використання мінеральних ресурсів та генерування енергії з використанням вод Світового океану. Більшість з них доведена до рівня практичного застосування бізнесом. Все це засвідчує, що нехтування економічними ресурсами морської води або занадто обмежені уявлення про її залучення у господарський обіг має бути змінені й найшвидше. Викладено бачення щодо умов, створення яких могло б надолужити те, що вже втрачено, але не остаточно. Йдеться про їх економічну, екологічну та адміністративну складові.

Ключові слова: економіка, економіка моря, Світовий океан, економічні ресурси, водозабезпеченість, сталий розвиток, морські простори, управління водними ресурсами.

UDC 330.15

JEL Q01, Q25, Q28, Q56, P28

Volodymyr Parsyak, Doctor of Economics Science, Professor, Admiral Makarov National University of Shipbuilding. **Inna Dybach**, Doctor of Economics Science, Associate Professor, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics. **Olena Zhukova**, Ph.D. in Economics, Associate Professor, Admiral Makarov National University of Shipbuilding. **Prospects of attracting the economic resources of the waters of the World Ocean to the economic activity of Ukrainian business.**

The article is devoted to determining the place occupied by sea spaces in the structure of water resources of Ukraine. It is noted that much more attention is paid to their land-based components, which is due to the general disdain for the marine economy in our country at all levels of state and regional administration. At the same time, as world experience proves, the waters of the World Ocean are not only a stipule for numerous varieties of useful flora and fauna, an environment in which freight and passenger transportation is carried out. Thanks to the application of appropriate technologies, it serves as a powerful source of moisture that people use in everyday life and use in solving technological problems. Among them are mechanical processing of materials, construction, and so on. At the same time, it was emphasized that numerous resources are dissolved in the waters of the World Ocean, although they have different levels of concentration. Depending on it and at the current level of development of mining technologies, the mining of certain materials has been established in many coastal countries, and the search for methods to reduce the price of those that are already mined, and are considered promising, is not abating. To support this statement, the article contains the results of an analytical review of the practice of the leading maritime states. Examples of scientific research are given, the results of which have opened up the possibilities of using mineral resources and generating energy using the waters of the World Ocean. Most of them have been brought to the level of practical application by business. All this, according to the authors, convincingly proves that the neglect of the economic resources of sea water or too limited ideas about its involvement in economic circulation should be changed as soon as possible. The war will eventually end, but the water supply problems will not disappear with it. Most likely, they will get worse. The article presents the vision of the authors regarding the conditions, the creation of which could make up for what has already been lost, but not completely. It is about their economic, ecological and administrative components.

Key words: economy, maritime economy, the World Ocean, economic resources, water supply, sustainable development, marine spaces, water resources management.